

N:o 1.

Af Friherre **Klinekowström**: *Om rätt för myndig prins af det kongl. huset att deltaga i Kamrarnes öfverläggningar.*

Regeringsformens § 45 förbjuder kronprins och arffurste eller prinsar af det kongl. huset att innehafva civilt embete. Må man derföre ej förundra sig öfver att vanligtvis hela deras uppfostran bär pregeln af det militära lif, som det endast är dem grundlagsenligt tillåtet att egna sig åt, för att tjena fäderneslandet.

Att i ett land, hvars lyckliga geografiska läge skyddar dem från faran af krig mot yttre fiender, och hvarom en sjuttioårig fred lemnar de mest ojäfaktiga bevis, det kongl. husets prinsar ej ansågos böra pröfva sina krafter och vinna erfarenhet utom i militär tjenstgöring, var måhända en oriktig åsigt af grundlagens stiftare. Det lärer väl icke kunna bestridas att prinsar af det kongl. huset, hvilka genom börd och grundlagens föreskrift kunna få det ansvarsfulla uppdrag att styra land och folk, borde företrädesvis ega rätt att deltaga i Riksdagens allvarsamma förhandlingar och sålunda bilda sig ett sannare och riktigare omdöme om rikets tillstånd och behof, än hvad som kan vinnas genom företrädesvis militära öfningar och studier.

Visserligen må, enligt § 53 Riksdagsordningen, Riksdagen eller Kamrarne ej i Konungens närvaro öfver något ämne rådpläga eller besluta; men detta gäller icke prinsar tillhörande det kongl. huset. Också hafva vi sett prinsar åhöra Kamrarnes öfverläggningar när viktigare frågor förekommit, ehuru deras plats varit på åhörareläktaren. Men denna plats synes mig vara för dem mindre passande.

I åtskilliga europeiska stater hafva den regerande furstefamiljens prinsar icke allenast plats uti landets lagstiftande församling, utan äfven rätt att deltaga uti öfverläggningar och beslut. Exempelvis må här anföras, att enligt *Preussens* gällande statsförfattning artikeln 65, *a* består detta rikes Första kammare af, bland andra, de myndige kongl. prinsarne. Enligt *Österrikes* gällande författning § 2 äro, till följd af börd, de fullmyndige prinsarne af det kejserliga huset medlemmar af den Första kammaren (Herrehuset). Enligt *Italiens* grundlag af den 4 Mars 1848, artikeln 34, äro prinsarne af den kongl. familjen medlemmar af senaten. De hafva säte omedelbart efter ordföranden. De inträda i senaten efter fyllda 21 år och hafva rösträtt efter fyllda 25 år. I *Stora Britanniens* öfverhus sitta för närvarande sex prinsar af det kongl. huset. I *Belgiens* Första kammare (senaten) har tronföljaren med det 18:de året säte och med det 25:e året beslutande rösträtt. Uti *Spaniens* Första kammare (senaten) hafva Konungens och tronföljarens fullmyndige söner säte och stämma. I *Portugals* Första kammare (senaten) har kronprinsen och dennes bröder säte och stämma från deras 25:e ålders år.

Om man besinnar hvilka ansvarsfulla uppdrag enligt grundlagen kunna tillfalla kongl. prinsar, nemligen att styra riket eller deltaga i dess regering, så synes en förändring i grundlagen, hvarigenom dem tillerkändes rättighet att taga del i Kamrarnes öfverläggningar, för att sålunda uppfostras till deras högst ansvarsfulla kall, vara en både högst nödig och nyttig ändring, och att den är möjlig att verkställa det kan väl ingen bestrida.

Huruledes grundlagarne anförtro kongl. prinsar ansvarsfulla regeringsuppdrag derom må följande tjena såsom bevis:

Enligt Regeringsformens § 39 skall, om Konungen utom Sverige och Norge reser, regeringen under hans frånvaro föras af den till tronföljden närmast berättigade prins, som fyllt 18 år.

Samma föreskrift förekommer i Regeringsformens § 40, om Konungen blifver så sjuk, att han icke regeringsärendena vårdar.

Enligt Regeringsformens § 43 skall — då Konungen går i fält eller till aflägsnare inrikes orter eller till konungariket Norge reser — ordförande i den kongl. regeringen vara *den* prins af det kongl. huset, som Konungen dertill särskildt nämner.

Enligt Norges grundlag § 14 kan Kronprins eller dennes äldste son vara Vice-konung vid fyllda 18 år.

Den närmare beröring, som genom de kongl. prinsarnes deltagande uti Riksdagens förhandlingar skulle ega rum med Kamrarnes

ledamöter, skall utan tvifvel göra de kongl. prinsarne mera kände af det egentliga folket genom dess ombud, än hvad nu är fallet. De kongl. prinsarnes aktgifvande på öfverläggningarne och deltagande deri, skall lemna ifrågavarande höga personer en rik erfarenhet samt pröfva deras förmåga och kunskaper. Nationen skall närmare lära känna dem, som i en framtid skola leda deras öden, och ömsesidigt skall kärlek, vördnad och förtroende deraf blifva en följd. Någon rimlig olägenhet lär väl icke af den nu föreslagna grundlagsförändringen kunna uppstå men mycket godt och för fäderneslandet väl-signelse medförande af detta de kongl. prinsarnes deltagande i Riksdagens förhandlingar.

På de skäl jag ofvan anført, får jag härmed värdsamt föreslå följande ändring i § 53, mom. 2 Riksdagsordningen:

Nuvarande lydelsen:

Uti hvardera Kammaren ega Statsrådets ledamöter tillträde, med rättighet att deltaga i öfverläggningarne men ej i besluten, der de ej äro ledamöter af Kammaren. Dock må ej Statsrådets ledamöter i de fall, då dem enligt Regeringsformen uppdraget är att riksstyrelsen föra, ej heller omyn-dig Konungs förmyndare, öfver-vara Kamrarnes öfverläggningar eller beslut.

Nu föreslagna förändrade lydelse:

»Uti hvardera Kammaren ega till »myndig ålder komne prinsar af det »konungsliga huset och» Statsrådets »ledamöter tillträde, med rättighet »att deltaga i öfverläggningarne »men ej i besluten, der de »sednare» »ej äro ledamöter af Kammaren. »Dock må ej prins af det konungs- »liga huset eller Statsrådets ledamö- »ter i det fall, då dem enligt Re- »geringsformen uppdraget är att »riksstyrelsen föra, ej heller omyn- »dig Konungs förmyndare, öfver- »vara Kamrarnes öfverläggningar »eller beslut.»

Om remiss af denna motion till Konstitutions-Utskottet får jag värdsamt anhålla.

Stockholm den 20 Januari 1885.

R. Klinckowström.